

**Školitelský posudek práce Zdislavy Žákové:
„Srovnání hnízdního chování solitérních včel (Hymenoptera: Apoidea)“**

Studentka Zdislava Žáková přišla na oddělení entomologie přímo s cílem studovat včely, aniž by věděla, že se včelami zabývám. Byl jsem tedy rád, že se objevil někdo se zájmem přímo o tuto skupinu hmyzu. Nadšený student je přeci vždy lepší, než ten bez zájmu. Přesvědčil jsem se že to ne vždy musí platit. Slávka vyžadovala práci čistě v terénu, striktně bez laboratorní (myšleno molekulární) části. Varoval jsem, že taková práce je výrazně těžší, než práce kombinovaná, či čistě laboratorní. Vyžaduje to vysoké nasazení v době výskytu včel, a to po celou sezónu. Jedna sezóna se nemusí podařit, a pak již zbývá málo času. Bohužel průběh jednotlivých sezón nebyl příliš úspěšný. Nakonec se však alespoň dva druhy podařilo poměrně slušně odpozorovat. Původní zadání však počítalo s minimálně čtyřmi druhy. Slávka se podílela i na řadě dalších prací, které přímo nesouvisely s její vlastní diplomovou prací. Případně mohly být využity jako alternativní témata. Pokud jsem však nad ní přímo nestál, mohl jsem se spolehnout, že udělá nějakou zcela neočekávatelnou chybu. Křivdil bych, kdybych nakonec nenapsal, že ve výsledku Slávka dodala i kvalitní podklady k budoucím článkům a pomohla při studiu dalších druhů, které jsme sledovaly v minulých letech. Slávka je tak spoluautorkou přiloženého článku o druhu *Andrena vaga*. Tento článek sice přímo není součástí dat uvedených v diplomové práci, ale je to jen proto, že příslušná diplomová práce na toto téma již byla obhájena v roce 2009 Kateřinou Černou (Rezkovou).

Předložená diplomová práce vznikala dlouho a pomalu. Nakonec byla odevzdána posledním možným den. To bohužel není příliš znát na kvalitě textu. Více než u koho jiného jsem prosil o vložení alespoň nějakých informací, a ne jen řady stran zcela neinformativního textu. I přes několikrát upomínání tak nakonec zůstali některé části prakticky zcela bezobsažné – například abstrakt. Na druhou stranu, jsou v práci i odstavce, kde mne autorka mile překvapila. Ve výsledku je tedy práce velmi rozkolísaná co se týče kvality.

Tato předložená diplomová práce má v postatě jen jediný cíl. Najít podstatné prvky chování napříč všemi skupinami samotářských, či komunálních včel a udělat základní srovnání. Součástí je i určení míry vnitrodruhového parazitizmu jako nejdůležitějšího chování pro naše výzkumné zaměření na parazitizmus. Práce by tedy měla sloužit pro hledání vhodných zajímavých druhů pro budoucí studium kukaččího chování. Takový zadaný cíl je značně široký a samozřejmě není snadné ho splnit. Autorka však přinesla několik zajímavých informací, které jsme sice tušily, ale v literatuře se prakticky nevyskytují. Tím jsou právě velmi časté usurpace hnízd na vnitrodruhové úrovni. Jsou teď díky ní známé napříč všemi čeleděmi včel. Jsou tedy zcela základním prvkem chování včel a ne jen výjimkou.

Jako součást diplomové práce je tabulka druhů s jejich chováním a některými ekologickými charakteristikami s chováním spojenými, které jsou převzaté z literatury. Tato tabulka má dokládat malou znalost druhů a u každého druhu je vždy známo něco jiného. Bohužel o úplnosti těchto dat lze značně pochybovat. Trvalo mi asi 30 vteřin, než jsem našel na Googlu další zdroje k řadě již zařazených druhů a tabulku tak doplnil. Více případné kritiky však nechávám na oponentovi.

Předložená diplomová práce k vytčenému obecnému cíli zdárně vykročila, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 10. září 2011

Jakub Straka